1940 ий
30
МАРТ
№ 30 (643)
Акше 5 ыр.

10-шо ИЙ ЛЕКТЕШ

Чыла элласе пролетарий-шамыч, ушныза!

ОРВЕЗЕ КОММУНИСТ

ВЛКСМ
Маробком
ден
Горком
орган

ПЕРВЫЙ СОЗЫВ СССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТЫН КУДЫМШО СЕССИИЖЕ

Союз Советын 1940 ий 29 мартыште лийше заседанийже нерген

ИНФОРМАЦИОННЫЙ УВЕРТАРЫМАШ

Тенгече, 29 мартыште, кечывалым 2 шагатлан, Кремльыште, СССР Верховный Советын заседаний залешыже Союз Советын Кудымшо Сессийже почылтын.

Сессийым Союз Советын Председательже депутат **А. А. Андреев** почеш.

А. А. Андреев йолташ мутым депутат **А. М. Алемасовлан** пуа. Узбекский ССР-ын депутатше-шамыч **Сигизбаевын** кызыт Узбекский ССР-ште пашам ыштыдымыжлан лийын, тудым Союз Совет Председательын заместительже обязанностьым шукташ гыч утарыме нерген вопросым шынденыт манын, депутат **Алемасов** увертара. Союз Совет Старейшин Совет деч депутат **Алемасов Сигизбаевым** Союз Совет Председательын заместительже обязанность деч утараш да Союз Совет Председательын заместительжылан **Юсупов** Усманым сайлаш предложенийым ышта.

Союз Совет депутат Алемасовын ыштыме предложенийжым единогласно принимайтла.

Андреев йолташын ӱжмыжӧ почеш депутат **Юсупов** Усман Союз Совет Председательын ӱстелже тӧрыштӧ верым налеш.

Андреев йолташ, Сессийыш Украинский ССР-ын да Белорусский ССР-ын западный областьлаже деч сайлыме, Союз Советын депутатшыт толыныт манын, увертара да Союз Советын Мандатный Комиссийжын докладлан мутым депутат **А. С. Щербаковлан** пуа.

Щербаков йолташ Украинский ССР ден Белорусский ССР-ын западный областьлашт деч сайлыме Союз Совет депутат-шамычын полномочийыштым проверятлымын результатше нерген Мандатный Комиссийын пунчалжым увертара:

„Украинский ССР ден Белорусский ССР-ын западный областьлашт деч Союз Советыш сайлымашлан окружной избирательный комиссий-шамычын кажне депутатлан посна представитлыме чыла избирательный документым да чыла материалым ончымек, Союз Советын Мандатный Комиссийже установливатла:

1. Украинский ССР ден Белорусский ССР-ын западный областьлаштын чыла 43 избирательный округлаштат Союз Советыш депутат-шамычым сайлымаш СССР Конституций да „СССР Верховный Советыш сайлыме нерген Положений" основеш да тичмашын келшышын эртаралтын.

2. Украинский ССР ден Белорусский ССР-ын западный областьлашт деч Союз Совет депутат-шамычым сайлыме годым сайлымашым кассироватлашлан нимогай оснований, а тугак иктаж могай округлашге СССР Конституций ден сайлыме нерген Положенийым нарушитлыме нерген нимогай жалоба да заявлений уке.

Ончыктымо оснований дене Союз Советын Мандатный Комиссийже Украинский ССР ден Белорусский ССР-ын западный областьлашт деч сайлыме, Союз Советын чыла депутатше-шамычын полномочийыштым правильныйлан шотла. Депутат-шамыч список 1940 ий 28 мартыште лекше 72 №-ан „Известия" газетеш опубликоватлалтын.

Депутат **В. В. Верендякинын** предложенийже дене Союз Совет Мандатный Комиссийын докладше почеш тыгай пунчалым принимайтла:

„СССР Верховный Советыш сайлыме шотышто Украинский ССР ден Белорусский ССР-ын западный областьлаштышт чыла 43 избирательный округышто сайлыме, Союз Совет депутат-шамычын полномочийыштым правильныйлан признатлыме нерген Мандатный Комиссийын докладшым утвердитлаш".

Андреев йолташ Союз Совет лӱм дене, пеш виян рӱжге сово кырымаш дене да оваций дене, Украина ден Белоруссийын западный областьласе калыкын избранникше, СССР Верховный Совет у депутат-йолташ-шамычым саламла.

Тидын мӧнгӧ Союз Совет Сессийын ончышаш паша радамжым установитлымашке кусна.

Андреев йолташ Союз Советын Кудымшо Сессийжылан ончаш вноситлыме вопрос-шамычым увертара.

Депутат **А. С Пирузян** Союз Советлан ончаш вноситлыме вопрос-шамычым Союз Советын Кудымшо Сессийжын ончышаш паша радамышкыже пурташ предлагатла.

Союз Совет тыгай ончышаш паша радамым единогласно утверждатла:

1. Правительствын внешний политикыже нерген доклад.

2. Карельский Автономный Советский Социалистический Республикым Союзный Карело-Финский Советский Социалистический Республикыш преобразоватлымаш.

СССР Совнарком вноситла.

3. 1940 ийлан СССР-ын Государственный Бюджетшым утверждатлымаш да СССР-ын 1938 ийысе Государственный Бюджетшым шуктымо нерген отчетым утверждатлымаш.

СССР Совнарком вноситла.

4. СССР Верховный Совет Президиумын Сессий-шамыч кокласе жапыште принимайтлыме да СССР Верховный Советлан утверждатлышаш Указше-шамычым утверждатлыме нерген.

Депутат **Г. Г. Кузнецовын** предложенийже почеш Союз Совет пунчалым луктеш: Правительствын внешний политикыже нерген да ончышаш паша радамын кокымшо вопросшым — Карельский Автономный Советский Социалистический Республикым Союзный Карело-Финский Советский Социалистический Республикыш преобразоватлыме нерген кок Палатынат пырля лийше заседанийышт колышташ да обсудитлаш; 1940 ийлан СССР-ын Государственный Бюджетше нерген докладымат тыгак кок Палатынат пырля лийше заседанийышт колышташ; Бюджетный Комиссий-шамычын содокладшым, Государственный Бюджетым обсуждатлымашым да решений-шамычым принимайтлымашым Палата-шамычын посна лийше заседанийышт эртараш; тыгак Сессийыште ончышаш нылымше вопросымат Палата еда колышташ да обсудитлаш.

Тидын дене Союз Советын Кудымшо Сессийжын первый заседанийже петырна.

Национальность-шамыч Советын 1940 ий 29 мартыште лийше заседанийже нерген

ИНФОРМАЦИОННЫЙ УВЕРТАРЫМАШ

Тенгече, 29 мартыште, кечывалым 4 шагатлан, Кремльыште, СССР Верховный Советын заседаний залешыже, Национальность-шамыч Советын Кудымшо Сессийже почылто.

Сессийым Национальность-шамыч Советын Председательже депутат **Н. М. Шверник** почеш.

Н. М. Шверник йолташ мутым депутат **М. Т. Якубовлан** пуа. Национальность-шамыч Советын Старейшин Советше деч депутат **Якубов** депутат **Левицкийын** Белорусский ССР деч ӧрдыжкӧ пашаш кайымыжлан лийын, тудым Национальность-шамыч Совет Председательын заместительже деч утараш да Национальность-шамыч Совет Председательын заместительжылан депутат **М. В. Куалгиным** сайлаш предложенийым ышта.

Национальность-шамыч Совет депутат **Якубовын** вноситлыме предложенийжым единогласно принимайтла.

Шверник йолташын ӱжмыжӧ почеш депутат **Кулагин** Национальность-шамыч Совет Председательын ӱстелже тӧрыштӧ верым налеш.

Сессийыш Украинский ССР ден Белорусский ССР-ын западный областьлашт деч сайлыме Национальность-шамыч Советын депутатшыт толыныт манын, **Шверник** йолташ увертара да Национальность-шамыч Совет Мандатный Комиссийын докладшылан мутым депутат **М. А. Бурмистенколан** пуа.

Бурмистенко йолташ Украинский ССР ден Белорусский ССР-ын западный областьлашт деч сайлыме Национальность-шамыч Совет депутат-шамычын полномочийыштым проверятлыме результат-шамыч нерген Национальность-шамыч Совет Мандатный Комиссийын пунчалжым увертара:

„Украинский ССР ден Белорусский ССР-ын западный областьлашт деч Национальность-шамыч Советыш сайлымашлан окружной избирательный комиссий-шамычын кажне депутатлан посна представитлыме чыла избирательный документым да чыла материалым ончымек, Национальность-шамыч Советын Мандатный Комиссийже установитла:

1. Украинский ССР ден Белорусский ССР-ын западный областьлаштын чыла 12 избирательный округлаштат Национальность-шамыч Советыш депутат-шамычым сайлымаш СССР Конституций ден „СССР Верховный Советыш сайлыме нерген Положений" основеш да тичмашын келшышын эртаралтын.

2. Украинский ССР ден Белорусский ССР-ын западный областьлашт деч Национальность-шамыч Совет депутат-шамычым сайлыме годым сайлымашым кассироватлашлан нимогай оснований, а тугак иктаж могай округлашге СССР Конституций ден сайлыме нерген Положенийым нарушитлыме нерген нимогай жалоба ден заявлений уке.

Ончыктымо оснований дене Национальность-шамыч Советын Мандатный Комиссийже Украинский ССР ден Белорусский ССР-ын западный областьлашт деч сайлыме, Национальность-шамыч Советын чыла депутатше-шамычын полномочийыштым правильныйлан шотла. Депутат-шамыч список 1940 ий 28 мартыште лекше 72 №-ан „Известия" газетеш опубликоватлалтын.

Депутат **А. И. Гекманын** предложенийже дене Национальность-шамыч Совет Мандатный Комиссийын докладше почеш пунчалым принимайтла:

„СССР Верховный Советыш сайлыме шотышто Украинский ССР ден Белорусский ССР-ын западный областьлаштышт чыла 12 избирательный округышто сайлыме, Национальность-шамыч Совет депутат-шамычын полномочийыштым правильныйлан признатлыме нерген Мандатный Комиссийын докладшым утвердитлаш".

Шверник йолташ Национальность-шамыч Совет лӱм дене, пеш виян рӱжге сово кырымаш дене да оваций дене, Украина ден Белоруссийын западный областьласе калыкын избранникше, СССР Верховный Совет у депутат йолташ-шамычым саламла.

Тидын мӧнгӧ Национальность-шамыч Совет Сессийын ончышаш паша радамжым установитлымашке кусна.

Шверник йолташ Национальность-шамыч Советын Кудымшо Сессийжылан ончаш вноситлыме вопрос-шамычым увертара.

Депутат **М. И. Ибраимов** Национальность-шамыч Советлан ончаш вноситлыме вопрос-шамычым Национальность-шамыч Советын Кудымшо Сессийжын ончышаш паша радамышкыже пурташ предлагатла.

Национальность-шамыч Совет тыгай ончышаш паша радамым единогласно утверждатла:

1. Правительствын внешний политикыже нерген доклад.

2. Карельский Автономный Советский Социалистический Республикым Союзный Карело-Финский Советский Социалистический Республикыш преобразоватлымаш.

СССР Совнарком вноситла.

3. 1940 ийлан СССР-ын Государственный Бюджетшым утверждатлымаш да СССР-ын 1938 ийысе Государственный Бюджетшым шуктымо нерген отчетым утверждатлымаш.

(Мучашыже 2-шо стр).

59

Национальность-шамыч Советын 1940 ий 29 мартыште лийше заседанийже нерген ИНФОРМАЦИОННЫЙ УВЕРТАРЫМАШ

(МУЧАШ)

СССР Совнарком вноситла.

4. СССР Верховный Совет Президиумын Сессийже-шамыч кокласе жапыште приниматлыме да СССР Верховный Советлан утвердитлышаш Указше-шамычым утвердитлыме нерген.

Депутат **Т. А. Константиновын** предложенийже почеш Национальность-шамыч Совет пунчалым луктеш: Правительствын внешний политикыже нерген да Сессийын ончышаш паша радамжым кокымшо вопросшым—Карельский Автономный Советский Социалистический Республикым Союзный Карело-Финский Советский Социалистический Республикыш преобразоватлыме нерген кок Палатынат пырля лийше заседаниешышт колышташ да обсудитлаш; 1940 ийлан СССР-ын Государственный Бюджетше нерген докладымат тыгак кок Палатынат пырля лийше заседаниешышт колышташ; Бюджетный Комиссий-шамычын содокладыштым, Государственный Бюджетым обсуждатлымашым да решений-шамычым приниматлымашым Палата-шамычын посна лийше засаданиешышт эртараш; тыгак Сессийыште ончышаш нылымше вопросымат Палата еда колышташ да обсудитлаш.

Тидын дене Национальность-шамыч Советын Кудымшо Сессийжын первый заседанийже петырна.

Е. В. Смирнова —самырык партий член „ВКП(б) историй краткий курсым" самостоятельно изучатлен пытарен да чыла главам конспектироватлен. Шукерте огыл сберкассыште контролерлан пашам ыштен ыле, кызыт ВКП(б) Еласал райкомын кадр-шамыч ден оргинструкторский паша отделыште пашам ыштен выдвигатлыме. Снимкыште: Е. В. Смирнова ВКП(б) Еласал райкомын парткабинетшым вуйлатыше Г. В. Григорьев йолташ деч СССР калык-шамыч историй дене консультацийым налеш.

Фото . Чуршуковын.

Комсомольский организацийын пашаже

„У вий" колхоз пеленсе (Шернур район) комсомольский организаций кечын кушкеш. Тений тиде организаций 5 енг гыч 17 енгыш шуо.

Комсомолец-шамыч чыланат „ВКП(б) историй краткий курсым" изучатлат. Л. А. Токтулатов ден И. В. Иванов кызыт IV-ше главам, моло комсомолец-шамыч II—III главаште улыт. Изучатлыме годым чыланат конспектым возат.

Комсомольский организаций шошо агалан ямдылалтмаштат колхозлан виян полша. Комсомолец-шамыч 36 центнер ломыжым, 13 центнер кайык терысым да 18 центнер фекалийым ямдыленыт. Ял озанлык инвентарь-шамыч сайын ремонтироватлыме улыт.

Шошо агалан сай имне-шамычым ямдылашлан комсомольский организаций имне-шамычым шефыш налын.

Скворцов,
первичный комсомольский организацийын секретарьже.

Шоленгер станций, Киров лӱмеш химический заводын спиртовый цехын стахановец-мастерже М. Х. Харитонов йолташ производственный планым 118 процентлан тема.

Фото М. Чуршуковын.

КОНКРЕТНО ВУЙЛАТЫМАН

ВЛКСМ Морко райком колхозласе комсомольский организаций-шамыч дене пеш начар вуйлата. Районышто ятыр комсомольский организаций-шамычын пашатет лушкыдемын. Комсомолец-шамыч шке политический шинчымашыштым нӧлташ огыт тырше. „Патыр" колхоз (Шале сельсовет) пеленсе комсомольский организаций пытартыш жапыште шке пашажым луштарен. Комсомольский организацийыште 12 комсомолец гыч ик комсомолецат ВКП(б) историйым огеш тунем. Комсомольский погынымаш пеш шуэн эртаралтеш.

Тыгак молодежь коклаште военно-оборонный пашат ок ышталт. Осоавиахим организацият ик ий лиеш шке пашажым огеш ыште. А комсомольский организаций осоавиахим организацийын пашажым огеш контролироватле. Комсомольский организацийын секретарьже Иванов Николай тиде пашашке безответственно относитла. Тыгак „Кугу-Нур", „Москва", „Ударник", „Кугу-Шале" колхозласе комсомольский организаций-шамычын пашаштат тыгаяк. **М. С.**

Комсомольский организаций активно полша

Ворошилов лӱмеш колхоз (Волжский район) шошо агалан тӱрыс ямдылалтын. Урлыкаш пырчым сортироватлен, кукшо верыш оптымо. Машина-шамычым, 24 орвам, 34 тырмам да 29 плугым ремонтироватлыме.

Колхоз шке ончыланже тыгай задачым шынден: тений ик гектар гыч 100 пуд деч шагал огыл урожайым налаш. Тидлан удобрений ямдылмашым сайын организоватлыме. Пасушко 1313 воз терысым лукмо, 17 тонн минеральный удобренийым шупшыктымо да 57 центнер ломыжым поген ямдылыме.

Ял озанлык пашам сайын эрталашлан 17 звеном организоватлыме. Звеньеводлан комсомолец-шамычым ойырмо. Колхозник-шамыч коклаште агротехника тунеммашым организоватлыме.

Шошо агалан ямдылалтмаште комсомольский организаций активно полша.

Н. Д. Дмитриев.

СОТНУР РАЙОНЫСО КОМСОМОЛЬСКИЙ ОРГАНИЗАЦИЙ НАЧАР КУШКЕШ

ВКП(б)-н XVIII с'ездше деч вара Сотнур районышто у колхозный комсомольский организаций-шамычым организоватлымаште, малочисленный организаций-шамычым пенгыдемдымаште икмыняр паша ыштылтын. Тиде районышто 14 комсомольский организацийым угыч организоватлыме. Ты шотышто 12 колхозный организаций. 1939 ийыште чылаже 429 енгым комсомолыш приниматлен. Тиде цифра Сотнур районлан изи. Несоюзный молодежь коклаште воспитательный пашам сайын ыштыме дене тыгай показатель-шамычыш велэ огыл шуаш лиеш ыле. Но ВЛКСМ Сотнур райкомын пашаенже-шамыч тидым, очыни, умлен огытыл.

Сотнур районышто чылаже 51 колхоз шотлалтеш. Но таче кечылан улыжат 37 колхозышто велэ первичный комсомольский организаций уло. Але 14 колхозышто первичный комсомольский организаций йӧршеш создатлыме огыл.

Чумыр районный комсомольский организацийын тылзе еда кушмашыжым ончалаш гын, эшеат начар улеш. 1939 ий 1 апрельлан район мучко 1.138 комсомолец шотлалтын. А 1939 ий мучашеш 854 член гына кодын. Калаcаш кӱлеш, тыште икмыняр сельсовет-шамыч Волжский районыш вонченыт. Но нунын олмеш угычын приниматлаш кӱлеш ыле. А тиде районышто резерв шагал огыл. 1939 ий апрель тылзыште ВЛКСМ радамыш 42 енгым приниматлыме, майыште—95 енгым, июньышто—26, июльышто—22. Комсомольский организацийын кушмашыже волен толеш. 1940 ий январь ден февраль тылзыште улыжат 27 енгым угыч приниматлыме. Нунын кокла гыч 9 ӱдыр велэ.

Районышто посна комсомольский организаций-шамыч 1939 ийыште йӧршеш кушкын огытыл. Теве Нагоринский сельсовет „Грудовик" колхоз пеленсе комсомольский организаций (секретарьже Г. П. Борцов) кодшо ийыште комсомол радамышке ик енгымат приниматлен огыл. Колхозышто несоюзный молодежь ятыр уло. Тыгак „Рвезе Коммунар" колхозыштат комсомольский организаций (секретарьже Е. С. Соловьева) йӧршеш огеш куш.

„Красный Стекловарь" заводышто шӱдӧ дене молодежь пашам ышта. Но 1939 ийыште завод пеленсе комсомольский организаций (секретарьже В. Ф. Филенкин) 2 енглан велэ кушкын. Янда заводысо комсомолец-шамыч коклаште йӱмаш, хулиганство кумда верым налын шога.

Малочисленный организаций-шамычым пенгыдемдымаш пашат кӱлеш семын огеш ыштылт. Чын, пытартыш жапыште 6 малочисленный организацийым („Шемер", „Прогресс", Жданов лӱмеш, „Кугу-памаш") да моло колхоз пеленсе организаций-шамычымат пенгыдемдыме. Туге гынат, тачե кечылан район мучко 13 пенгыдемдыдыме малочисленный организаций шотлалтеш. Нине организацийлаште чӱчкыдын ВЛКСМ райком пашаенг-шамычат лийиныт. Но нуно организацийым пенгыдемдышаш вопрос дене шагал интересоватленыт.

ВЛКСМ райком шке внештатный инструкторжо-шамыч дене пашам кӱлеш семын огеш ыште. Райкомын улыжат 3 внештатный инструкторжо велэ. Нунын дене посна совещаний, беседа-шамыч шагал эртаралтыт. Пумо заданий-шамычым огыт контролироватле. 3 внештатный инструктор гыч 2 гына: М. Афанасьев („У ял" колхозышто) да Михайлова (Жданов лӱмеш колхозышто) пашам начар огыл ыштат. А молышт нимогай пашам огыт ыште. Але марте ВЛКСМ райком внештатный инструктор-шамычым подбиратлен шуктен огыл.

Комсомолыш приниматлымаште уставым пудыртымаш факт-шамыч улеадат. Теве „Прогресс" колхозышто 1911 ийыште шочшо Ф. Семенов йолташым приниматленыт. А устав почеш 26 ияш марте велэ комсомолыш приниматлаш лиеш. „Танк" колхоз пеленсе организацийыште (секретарьже П. Ф. Николаев) комсомолыш ик рекомендаций дене приниматленыт. Чӱчкыдын документ-шамычым йытыран огыл оформитлат.

Ончыкыжым ВЛКСМ Сотнур райком пашаенг-шамычлан колхозласе комсомольский организаций-шамыч дене конкретно вуйлатыман. Тыгак районысо чыла колхозный молодежь коклаште воспитательный пашам виян ыштыман. Кушкын шогышо ончыл колхозный молодежым славный ленинско-сталинский комсомол радамыш эреак шупшын шогыман.

Ал. Герасимов.

САДОВОДСТВО—ГОСУДАРСТВЫН ИК ВАЖНЫЙ ПАШАЖЕ

Колхозлаште садоводствым развиватлымаш — государствын ик важный пашаже, тудо мемнан элын экономикыже ноҥталтмашым обеспечитла.

ВКП(б) Маробком ден Марийский АССР Совнарком „яллаште илыше колхозник, пашазе, служащий-шамычын приусадебный участкылаштышт садоводствым развиватлыме нерген" решенийым луктыныт ыле. Тиде решенийыште садоводствым развиватлыме паша неудовлетворительно шындыме манын палемдыме да ончыкыжым пашашке серьезнын пижаш ончыктымо.

Сад—калык озанлыклан пеш кугу пайдам пуа.

Мемнан республикыште ятыр колхоз да колхозник-шамыч садоводство дене заниматлат, тушечын кугу доходым налыт. Мутлан, Кырык-Марий районысо „Аврора" ден „Видыше" колхоз-шамыч кодшо ий шкеныштын сад гыч 200 тӱжем тенге гыч чистый доходым налыныт. Тыгак Крайне-Шешмарский ден Микряковский сельсоветысе (Еласал район) колхозник-шамыч шкеныштын садым иметлат. Тиде районак „Сила" колхозын (Виловатовский сельсовет) 25 гектар садше уло. Нуно ий еда шкеныштын сад гыч 10 тӱжем тенге дене доходым налыт.

Туге гынат, мемнан республикыште колхозник-шамыч гыч 12 процентше гына садоводство дене заниматлат. Теве Шернур, Косолоп да Мари-Турек район-шамыч садоводствым развиватлаш кӱлешлан огыт шотло. Садлан нине районлаште колхозник-шамычын усадьбыштышт садым от уж.

Колхозлаште садоводствым развиватлымаш паша—комсомольский организаций-шамыч ончылно кугу ответственный паша. Тений кажне колхозникын усадьбыштыже 15—20 деч шагал огыл плодо-ягодный пушенге-шамыч лийшаш. Тидлан комсомольский организаций-шамыч масса коклаште умылтарымаш пашам кумдан шарен, практический полышым пушаш улыт. Тунам веле „садоводствым шараш огеш лий" манын кутырмаш пыта. Гумам кажне еҥ кӱлеш семын пашашке пижеш.

Плодо-ягодный тыгыде пушенгым разводитлымаште пионер ден школьник-шамыч кугу полышым пуэн кертыт. Нуно садым йӧратат да тудым разводитлат. Шке пашаштын емыжшым ужмаш — рвезе-шамычлан пеш кугу куанымаш. Природым йӧратен, пушенге ончымашке уло кумылыштым пыштен, нуно садоводствым тунемаш тӱҥалыт.

Киев оласе комсомольский активын погынымаштыже режиссер-орденоносец Довженко йолташ тыге ойлен: „Сад-шамыч илышым сӧрастарат, йоча-шамычын натурыштым облагородитлат, шке родина дек молодежын волгыдо йӧратымаш чувствыжым эше пеҥгыдемдат".

Тидым ушыш налын, комсомолец да школласе пашаеҥ-шамыч, пионер да школьник-шамыч коклаште, пионер отрядыште, звеношто да классыште садоводство разводитлыме нерген кумда беседым шарыман улыт. Садоводствын значенийжым умлен налын, кажне пионер, школьник тений иктаж 10—15 плодо-ягодный пушеҥгым шында гын, мемнан республикысе колхозлаште миллион дене плодо-ягодный пушенге-шамыч лийыт. Тыгай полыш колхозлаште садоводствым развиватлымаш пашам виянгда.

Нине мероприятий - шамычым шукташ ик пионер да школьник-шамычлан йӧсырак лиеш. Тыште комсомольский организаций - шамыч кугу полышым пушаш улыт. Кызытак, кӱшычын указанийым вучыде, колхозлаште садоводство развиватлыме мероприятийым ыштылташ пижаш да куштo садоводствын базыже уке гын, туштo вашлаш полышым организоватлыман.

Садоводство разводитлыме паша дене комсомольский организацийлан кече еда вуйлатен шогыман. ВЛКСМ райком - шамычлан тиде пашаште чыла комсомолец-шамычым да несоюзный молодежым мобилизоватлаш кӱлеш, колхоз-шамычлан практический полышым пуэн шогыман. Тунам веле колхозник-шамычын лишыл ийлаште шкеныштын фруктышт лиеш.

Ф. Бахтин.

ШОШО АГАМ ОБРАЗЦОВО ЯМДЫЛАЛТЫН ВАШЛИЙЫТ

У Тор'ял районысо шуко колхоз-шамыч шошо агалан виян ямдылалтыт. Теве „Эҥер" колхоз (Кузнеч сельсовет) шошо агалан чыла шотыштат тӱрыс ямдылалт шуын. 174 центнер шӱльым, 7,2 центнер шыдаҥым, 7 центнер шожым, 3 центнер пурсам сортироватлен кукшо верышке оптен шындыме.

Местный удобренийын значенийжым аклен, 3 центнер ломыжым погымо, 3 центнер фекалийым ямдылыме. Тыгак Йошкар-Ола гыч 27 центнер минеральный удобренийым шупшыктымо да пасушко 150 воз терысым лукмо.

Ял озанлык инвентарь да машина-шамычым: 10 плугым, 10 тырмам, 1 сеялкым сайын ремонтироватлен шындыме.

Конюх-шамычат шошо агалан сай упитанностян имне-шамычым ямдылышаш верч кучедалыт. Конюх И. С. Нагаев йолташ чылаже 12 имньым онча. Жапыште пукша, йӱкта, эрыкта. Садланак тудын ончымо имньыже-шамыч эн сай улыт.

„Эҥер" колхозын примерже почеш Ленин лӱмеш колхоз (председательже И. Медведев йолташ), Киров лӱмеш, „Какшан" да „Трактор" колхоз-шамычат шошо агалан тӱрыс ямдылалтыныт.

Шошо агалан ямдылалтмаште первичный комсомольский организаций-шамыч кугу полышым пуэныт.

Макс. Веденькин.

Пионер-шамыч колхозлан полшат

Тумью-Мучаш начальный школышто (Кужеҥер район) тунемше-шамыч шошо агалан ямдылалтмаште колхозлан полшен шогат. Теве пионер-шамыч В. Петухов, А. Петухов да П. Петухов „Брожевик" колхозлан 1,5 центнер каяк терысым да 5 центнер ломыжым погеныт. „Тумер-Нур" колхозлан Курочкина, Блинова, Блинов, Таныгин да молат 3 центнер каяк терысым да 10 центнер ломыжым погеныт. Адак колхозышто пырдыж газета лукташ полшат.

С. А. Шишкин.

ВСЕСОЮЗНЫЙ ЙОЧА ТВОРЧЕСТВЫН ОЛИМПИАДЫШТЕ УЧАСТВОВАТЛЫШАШ ВЕРЧ

Пӱтӱнь Советский эл мучко тунемше йоча-шамыч йоча творчествын олимпиадылан ямдылалтыт. Кажне школа, пионерский отряд Всесоюзный олимпиадышге участвоватлаш правам налшаш верч кучедалеш.

Всесоюзный йоча творчествын олимпиадышке кайымаш — тиде школлан, пионерский отрядлан пеш кугу пиал. Тыгай пиалышке логалшаш верч пеш чот ямдылалтман.

Ятыр школлаште да пионер отрядлаште олимпиадылан сайын ямдылалташ тӱҥалыныт. Мутлан, Волжский, Кужеҥер районлаште да Йошкар-Олаште.

Волжский РОНО ден ВЛКСМ райком олимпиадылан ямдылалтме нерген школа, пионерский клуб, детский технический станций директор-шамыч да пионервожатый-шамыч дене совещанийым эртарен.

Но южо районлаште олимпиадылан ямдылалтмаш пеш начарын кая. Мутлан, Звенига районышто тиде паша йӧршын самотекышто манаш лиеш. Олимпиадылан ямдылалтмашым вуйлаташ комиссийым организоватлыме гынат, комиссий 5 март марте нимогай пашам ыштен огыл. Первый гына комиссий Марийский АССР Наркомпрос гыч инспектор миймеке велэ планым утвердитлен. Ты марте улыжат Звенига средний школышто да Красноярский неполный средний школышто гына шке семынышт олимпиадылан ямдылалташ тӧченыт.

Районный центрыште детский технический станций да пионерский клуб нимогай пашам ыштен огытыл. Пашаже гына огыл, нунын паша планыштат лийын огыл. Детский технический станций нелен фотокружок уло гынат, тыште кружок член-шамыч шкеныштым гына сниматлен, проявитлен толашат. РОНО ден ВЛКСМ райкомат детский технический станцийын да пионерский клубын пашаже дене интересоватлен огытыл. РОНО-жо станций ден клуб директорлан зарплатым пумо деч посна, нимогай полышым пуэн огыл; нунын отчетыштым РОНОат, ВЛКСМ райкомат нигунам колыштын огытыл.

Ончыкыжо районлаште йоча творчествын олимпиадылан ямдылалтме пашам тыге кодаш ок лий. Ты пашаште кажне РОНО, кажне ВЛКСМ райком ответственный улыт. Ямдылалтмашым вуйлатен шогышо районный комиссий-шамычым кызытак йол ӱмбаке шогалтыман да Всесоюзный йоча творчествын олимпиадыште участвоватлаш правам налшаш верч кучедалман.

Е. О. Янгильдин.

Тӱҥалтышым пеҥгыдемдыман

Пытартыш жапыште Марпединститут пеленсе комсомольский комитет оборонно-физкультурный пашам ятырак саемден. Тиде пашашке чыла комсомолец да студент-шамычым мобилизоватлен моштымашлан кӧра таче кечылан значкист-шамыч шукемыныт, южыжо 3—4 значок гыч иметлат.

Тиддеч посна студент-шамыч кокла гыч 210 ПВХО инструкторым, 42 мотоциклистым, 5 первоклассный стрелокым да тиддеч моло специальность денат ятыр ямдылыме. Тыгак институтышто физкультурный командат пашам сай ышта. Поволжский лесотехнический институт дене соревнованийыште первый вершш лектын. Шуко комсомолец-шамыч оборонно-физкультурный пашаште сай образецым ончыктеныт. Теве примерлан: М. Е. Бурков йолташ II ступень ПВХО значоклан 35 значкистым да З. Савкина 54 ГСО значкистым ямдыленыт. Максимова йолташ республиканский лыжный соревнованийыште ӱдрамаш-шамыч кокла гыч эн сай результатым ончыктен.

Комсомольский комитетын сай пашаже дене шуко сидыдымашат уло. Але марте профессорско-преподавательский да технический пашаеҥ-шамыч коклаште паша начар шындалтын. Нуным оборонный пашаш шупшын огытыл. Садланак вет таче кечылан оборонный значокым пеш шагал иметлат.

Кызыт мотокружок, пулеметный кружок, медицинский сестра-шамычым ямдылыме курс да моло кружок-шамыч пашам ыштат, но тиде кружоклашке комсомолец-шамыч шагал коштыт.

Комсомольский комитетлан тиде ситыдымашым тӧрлатен, оборонно-физкультурный пашам эше утларак саемдыман.

Н. В. Королев.

Марпединститутын студентше-шамыч ручной пулеметым изучатлат. Снимкыште (шола гыч): кружок руководитель, исторический факультетын 1 курсыштыжо тунемше, Марков йолташ.

Фото А. Овечкинын.

60

КИТАЙЫСЕ ВОЕННЫЙ ДЕЙСТВИЙ-ШАМЫЧ

Северный Китайыште

Суйюаньын западный ужашыштыже китайский войска-шамыч Уюаньым налме деч вара японец-шамычым умбакыже преследоватлен шогат. Китайский войска-шамычын ик отрядше Сишань-гжуя (Уюань деч 60 километрлан востокыштырак) ден, весе—Баотоу деч 25 километрлан западыштырак, Улашань курыкан районын восточный Тайылже гыч японец-шамычым кырен луктын.

Китайский источникла гыч налме-сведений-шамыч почеш, Уюаньыште пуштмо японец-шамыч коклаште верысе гарнизон начальник генерал Мидзукавам мумо.

12 мартыште Бейпин деч Западыштырак действоватлыше китайский партизан- шамыч ваштареш кучедалаш 700 утла еган японский отрядым колтымо ыле. 17 март марте тиде отрядлан китаец-шамыч ваштареш 20 бойым утла ыштышыже первен, варажым тудлан шке базышкыже чакнаш логалын. Китаец-шамыч 17 пулеметым, 170 винтовкым, 400 имныым да ятыр военный имуществым руалтен налыныт.

Южный Китайыште

Японский войска-шамыч Линшань район гыч умбакыже чакнен каят.

Китайский войска-шамыч Синьхой секторышто (Контон деч юго-западыштырак) 1000 еган японский отрядым атоковатленыт. Японец-шамычлан чакнен кайашыт логалын.

Центральный Китайыште

Пытартыш жапыште Аньхуэй провинцийыште Янцзы энерын южный серыштыже бой тӱҥалын. 25 мартыште тыште Японский войска-шамыч кок гана кид гыч кидыш куснылшо, китайский позиций-шамыч ваштареш наступленийым ыштеныт.

Китайский войска-шамыч отряд Юнцин (Иочжоу ден Линьян коклаште Хунань провинцийыште) кӱртньӧ корно станцийыш нападенийым ыштен. Кӱртньӧ корным шалатымек да телефонный ден телеграфный провод-шамычым налын волтымек, китаец-шамыч шке базышт дек чакнен каеныт.

ФИНПЛАНЫМ ТЕМЫШАШ ВЕРЧ ОГЫТ КУЧЕДАЛ

Сотнур (телефон дене шкенан корреспондент деч). Районысо ятыр колхоз-шамыч финансовый планым квартал гыч кварталыш тӱрыс темен толыт. „Иля-Нур" колхоз (финактивист Григорьев), „За оборону" колхоз (Васильев), „У аз'ял" колхоз (Федосов), „Пезӱмбал" (Ефремов), Карл Маркс лӱмеш колхоз (Миловидов), „Пионер" колхоз (Семенов), „Прогресс" колхоз финансовый планым темымаште ончыл верым налыт да квартальный планым темымаште мучашыш лишемыт.

Туге гынат финансовый план темымаште Сотнур районысо южо колхоз-шамыч вараш кодыт.

Посна сельсовет - шамыч 1-ше квартал финпланым темымаште пашам чот ыштышаш олмеш ала кушеч полышым вучен илат. Теве: Нагоринский сельсовет улыжат 51,4 процентлан, Петъяльский сельсовет 57,7 процентлан, Сотнурский сельсовет 58,2 процентлан велэ теменыт.

Посна сельсовет вуйлатыше-шамыч ден Райфо пашаен-шамыч массовый пашам аклыдымыштлан кӧра шенгелан кодыныт.

Райфо уполномоченный - шамычым сельсоветлашке ятыр колтен, но нунын верлаште кузе паша ыштымыштым терген огыл. Теве пример: райсберкассын вуйлатышыже Константинов Нагоринский сельсоветыште 8 кече илен, ик ырымат поген огыл. Райфон инспектор-массовикше Элембаев Кульбашинский сельсоветыште 8 кече илен гынат, ик ырымат поген огыл. Петъяльский сельсоветын финансовый агентше Морозов нимат огеш ыште.

Райфо вуйлатыше Шашковат кӱлеш семын пижын огыл, кабинет гыч гына руководитла. Теве райфо воктенак райцентрысе „Йошкар пеледыш" колхоз план почеш 1700 тенге олмеш 67 тенгеат 57 ырым велэ поген.

Финплан темымаште соцсоревнованийым шарыме огыл.

Ончыкыжо тиде сельсоветлаште финпланым темышаш ден райфолан конкретно вуйлаташ кӱлеш.

А. Герасимов.

Комсомолец-шамыч полшат

Шошо агалан образцово ямдылалтмаш, шошо ага пашам кӱчык жапыште эртарымашым обеспечитла. Садланак Киров лӱмеш колхоз (Куженгер район) шошо агалан шыжымак ямдылалташ тӱҥалын. Кызыт тиде колхоз пасуш лекташлан тӱрыс ямдылалт шуын.

Ӱдышаш пырчым ситышын сортироватлен оптымо. Тиде пашаште комсомолец - шамыч активно участвоватленыт. Тыгак комсомольский организаций И. А. Ипатов ден И. Я. Ефимов йолташ-шамычым местный удобренийым погашлан ойырен. Нуно шке пашаштым честно шуктен толыт. Кызыт 20 центнер ломыжым погеныт. Тиддеч посна 200 тонн терысым пасушко лукмо.

Конюх - шамыч А. Ф. Борисов, М. Р. Иванов, С. Ф. Дмитриев йолташ-шамыч шошо ага кампанийлан имне-шамычым сайын пукшен ямдылашлан обязательствым налыныт. Кызыт нунын пукшымо имне-шамыч чыланат сай упитанностян улыт.

Д. Кориш.

Сай пропагандист

„Пашкеч" колхоз пеленсе комсомольский организацийыште (Морко район) политграмота кружокын пропагандистше З. П. Павлов йолташ пашам сайын шынден.

Тудын кружокыштыжо 11 комсомолец да 2 несоюзный молодежь тунемеш. Пытартыш 6 тылзе жапыште кружокын 18 занятийже лийын.

Кружокышто тунемше-шамыч СССР Верховный Совет Сессий-шамычын материалыштым, международный положенийым, И. В. Сталин йолташын биографийжым тунемыт.

Павлов йолташ занятийым мошто эртара. Садлан районышто тудын кружокшо эн ончыл кружоклан шотлалтеш.

ВЛКСМ Морко райком Павлов йолташлан кызыт ВКП(б) кандидатыш пураш рекомендацийым пуэн.

В. С. Краснов.

Марбумкомбинат неполный средний школышто тунемше пионер-шамыч группа. Нуно пионер ден школьник-шамычын школьный оборонный соревнованийыштышт первый верым налыныт. Пурлаште кружок руководитель, старший пионерожатый А. Н. Ершова йолташ.

Фото М. Чуршуковын.

Каникулым моштен эртарат

Йошкар-Ола педагогический училищыште тунемше-шамыч шошо каникул жапым моштен да культурно эртарат.

Каникул жапыште тунемше-шамыч коллективно театрыш, киношко коштыт, оборонный значок-шамычлан нормым сдатлат.

Каникул годым тунемше-шамыч гигиена нерген врачын лекцийжым колыштыт.

И. Литвин.

Кӱй шупшыктымаш виян кая

Шернур. Районысо посна колхоз-шамыч образцовый корным ыштыгаш верч виян кучедалыт. Теве Коклала сельсовет „Волгыдо" колхоз кӱй шупшыктымо планым 131 процентлан, „Мушко" колхоз 100 процентлан теменыт. Тыгак Ленин лӱмеш, „Красный Октябрь" да „Первый май" колхоз - шамычат (Лаж'ял сельсовет) 1940 ийысе кӱй шупшыктымо планым тӱрыс теменыт.

Кӱй шупшыктымо пашаште соцсоревнованийым кумдан шарыме дене кечаш нормым утыж дене темен шогышо-шамыч ятырак шукемыт. Теве П. Вершинин, В. Яндемиров, С. Березкин, Ш. Яндемиров йолташ-шамыч кечыште кӱйым 2 кубометр олмеш 4 кубометр гыч кажныже шупшыктеныт.

Нине колхоз-шамычын примержым налын, Н. Кугенерский сельсоветысе колхоз-шамычат кӱй шупшыкташ виян пижыныт. Кызыт „Йошкар-Шӱдыр" колхоз шке планжым 100 процентлан темен.

А. В. Сандаков.

Библиотекын пашаже саемын

„Красный Стекловар" янда завод пеленсе библиотекын вуйлатышыже Е. Ларионова йолташ масса коклаште пашам саемден. Садланак лудшо-шамычат шукемыныт, кызыт 360 утла лудшо шотлалтеш. Библиотекыште чӱчкыдын йӱкын лудмаш эртаралтеш. Тыште Кужерский средний школын преподавательже М. А. Паршина йолташ сай инициативым ончыктен. Шукерте огыл тудо А. С. Пушкинын „Борис Годунов" ден „Барышня—крестьянка" произведенийжым йӱкын лудо. Пашазе-шамыч тудын лудмыжым кугу желаний дене колыштыч.

Библиотека портрет, лозунг-шамыч дене сылнештарыме.

М. Сергеев.

Сотнур район.

Оборонный значоклан нормым сдатлат

Тошто-Тор'ял средний школа пеленсе (У Тор'ял район) осоавиахим кружок пашам кызыт марте начар ыштен. Кызыт военрук А. П. Березин ден осоавиахим первичный организаций вуйлатыше П. М. Корчешкин йолташ-шамычын тыршымышт дене осоавиахим пашам саемдыме.

Тунемше-шамыч коклаште оборонно-массовый паша виян ышталтеш. 105 тунемше ПВХО да ГСО значокым иметлат. Шушаш жапыште сдатлаш эше 43 тунемше ямдылалтеш. ВС ден ГТО значоклан нормым сдатлаш ямдылалтме кружок пашам сайын ышта.

Н. Хлысов.

Отв. редакторын заместительже—*В. М. БОРИСОВ.*

АДРЕС РЕДАКЦИИ: Мар. АССР, г. Йошкар-Ола, Дом Советов, 4 этаж, № комнаты 69—70, № телефона 90.
Упол. Главлита МАССР А—279. Йошкар-Ола, 1-ая типография Маргосиздата.